

★ 1 Welk woord uit de zin is een telwoord? Kruis het aan.

- 1 De dans die we moeten leren, heeft wel vijftig passen.
  - wel
  - vijftig
- 2 Ik kan er echt niet zoveel onthouden.
  - zoveel
  - niet
- 3 Ik oefen de dans nu voor de derde keer.
  - derde
  - keer
- 4 Nog maar weinig anderen kennen de dans goed.
  - maar
  - weinig
- 5 Ik denk dat we nog zeker tien keer moeten oefenen.
  - zeker
  - tien
- 6 Als we de meeste passen maar kunnen onthouden.
  - meeste
  - kunnen

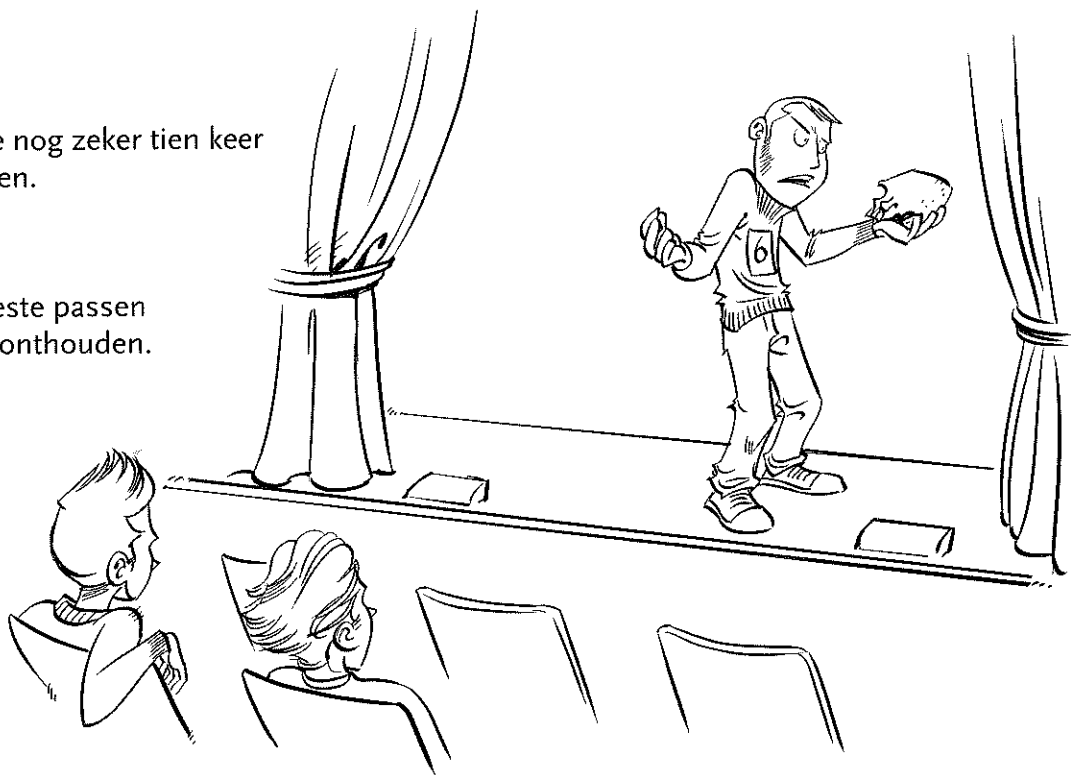
Dit ga je leren

Je leert wat **telwoorden** zijn.

Dit moet je weten

Telwoorden geven een aantal of een nummer aan, of de rangorde van een reeks.

getallen	rangorde	woorden die een hoeveelheid aangeven
drie, elf	derde, elfde	beide, veel, weinig
honderd	honderdste	hoeveel, zoveel
		meer, meest, minder, minst

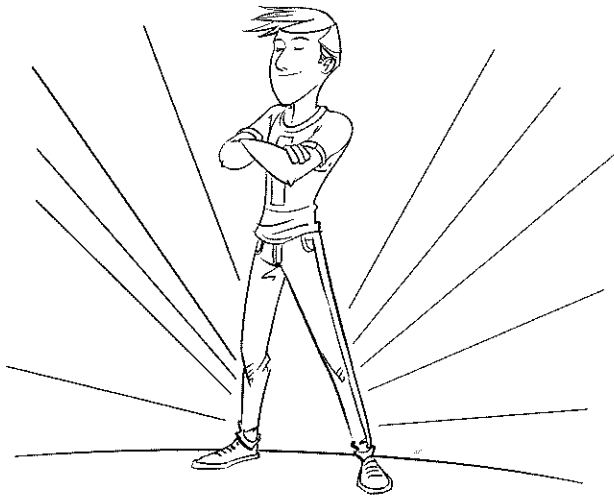
★ 2 Onderstreep de telwoorden.

- 1 Hij was de laatste man van de honderdvierentwintig mannen die auditie mocht doen.
- 2 Er waren zoveel kandidaten dat hij weinig kans maakte.
- 3 In de vierde minuut ging veel mis in zijn optreden voor de jury.
- 4 Met weinig woorden zette de jury hem na vijf minuten op straat.
- 5 Het was de zoveelste auditie waarbij hij bij de eerste ronde werd afgekeurd.
- 6 Gelukkig stonden er nog twee andere audities met meer kans op de planning.
- 7 De meeste kans had hij bij de beide vrouwelijke juryleden.
- 8 Bij de honderdste auditie ging hij echt stoppen.

★ 1 Welk leesteken past tussen de [ ]?

Kies uit: komma dubbele punt puntkomma

- 1 Op driehoog woont een jonge man[;] je ziet hem zelden.
- 2 Hij is wat zonderling[ ] hij draagt een bril, een lange jas en altijd een rugzak.
- 3 Zijn burens zijn nieuwsgierig[ ] maar durven hem niets te vragen.
- 4 Hij komt vaak laat thuis[ ] want dan is het al donker.
- 5 De vraag is[ ] wat doet die jongen de hele dag?
- 6 Die jongen is een superheld[ ] morgen gaat hij weer op pad.

★ 2 Schrijf het goede leesteken op de juiste plaats in de zin.

Kies uit: komma dubbele punt puntkomma

- 1 Die superheld is Bart, want zo heet die jongen van driehoog.
- 2 Hij redt iedere dag mensenlevens kinderen, volwassenen en bejaarden.
- 3 In zijn rugzak zit zijn superheldenpak hij heeft dat nodig om te kunnen vliegen.
- 4 Als er een mens in nood is kleedt hij zich razendsnel om.
- 5 Voor je het weet is er weer iemand gered.
- 6 Ik zal verder niets verklappen dat heb ik hem beloofd.
- 7 Maar kijk de volgende keer bij het journaal eens goed misschien zie je Bart wel.
- 8 Bart is de aardigste held die ik ken hij is absoluut niet verwaand.

Dit ga je leren

Je herhaalt het gebruik van de **komma**, **puntkomma** en **dubbele punt**.

Dit moet je weten

- De **komma** gebruik je als je iemand aanspreekt, tussen twee persoonsvormen, bij opsommingen en om de lezer te helpen bij het begrijpen van een zin.
De komma komt vaak voor bij samengestelde zinnen; de komma staat dan voor het voegwoord.

Jan, kom je snel naar huis?

Als je weet wat je wilt, is het niet zo moeilijk.

- De **puntkomma** komt tussen twee hoofdzinnen zonder voegwoord die nauw met elkaar samenhangen.

Jan was helemaal alleen; zijn vriend was al naar huis gegaan.

- De **dubbele punt** komt voor een opsomming of een verklaring en bij de directe rede.

Op tafel liggen drie dingen: mijn schrift, een pen en mijn etui.

★ 1 Is de zin lijdend of bedrijvend?

- 1 Kees-Jan verft de kist.
_____
- 2 Wielen worden onder de kist gezet door zijn vader.
_____
- 3 Kees-Jan noemt de kar Indi.
_____
- 4 Kees-Jan geeft een demonstratie.
_____
- 5 De kar wordt door hem de heuvel op getrokken.
_____
- 6 Het mulle zand stopt de kar op tijd.
_____

Dit ga je leren

Je leert het verschil tussen de **bedrijvende** en de **lijdende** zin.

Dit moet je weten

- Er zijn bedrijvende en lijdende zinnen. In een bedrijvende zin is het onderwerp actief: het voert de handeling van het gezegde uit. In een lijdende zin is dit niet zo.

Bedrijvend: Ibrahim kopt de bal.

Lijdend: De bal wordt gekopt door Ibrahim.

- Je maakt van een bedrijvende zin een lijdende zin door van de persoonsvorm een voltooid deelwoord te maken en het hulpwerkwoord worden te gebruiken.

kopt → wordt gekopt

– Het lijdend voorwerp van de bedrijvende zin wordt het onderwerp in de lijdende zin.

de bal → de bal

– Het onderwerp van de bedrijvende zin komt achter **door** te staan in de lijdende zin.

Ibrahim → **door** Ibrahim

★ 2 Maak van de bedrijvende zin een lijdende zin. Eén stukje staat er al.

- 1 Kees-Jan en Marloes doen een wedstrijdje.
Een wedstrijdje wordt gedaan _____
- 2 Kees-Jan verslaat Marloes gemakkelijk.
_____ wordt gemakkelijk verslagen _____
- 3 Marloes stelt een tweede poging voor.
_____ wordt voorgesteld _____
- 4 Marloes wint dit keer de wedstrijd.
_____ door Marloes.

3 Maak van de bedrijvende zin een lijdende zin.

- 1 Kees-Jan accepteert het verlies.
_____
- 2 Hij neemt zijn kar mee naar huis.
_____
- 3 De volgende keer wint Kees-Jan de wedstrijd.
_____

★ 1 Onderstreep het onderwerp en de persoonsvorm.
Omcirkel het wederkerend voornaamwoord.

- 1 Tim laat zich horen met veel gehoest.
- 2 Christel ergert zich aan Tim.
- 3 Ze beklagt zich bij hun moeder.
- 4 'Je gedraagt je niet aardig, Christel.'
- 5 'Tim verslikte zich.'
- 6 'Ik schaam me voor jouw gedrag.'

★ 2 Vul het wederkerend voornaamwoord in.

- 1 We vermaken ons met verstoppertje spelen.
- 2 Ik verstop _____ in de kast.
- 3 Tim beweegt _____ voorzichtig naar de kast.
- 4 Au, ik stoot _____ tegen de plank.
- 5 Tim juicht: 'Ha, je verraadt _____.'

3 Onderstreep het onderwerp en de persoonsvorm.
Vul het wederkerend voornaamwoord in.

[moeder]

- 1 Ik stoer me aan jullie gedrag.
- 2 Vervelen jullie _____ soms?

[meisje]

- 3 Jaja, ik kleed _____ al aan.

[jongen]

- 4 We versliepen _____ een uur.
- 5 We vergisten _____ door de wintertijd.

Dit ga je leren

Je gaat leren wat een wederkerend voornaamwoord is.

Dit moet je weten

- Er zijn werkwoorden met een wederkerend voornaamwoord.
- Een wederkerend voornaamwoord verwijst terug naar het onderwerp.

zich wassen

Ik was me.

Jij wast je.

Hij/Zij wast zich.

Wij wassen ons.

Jullie wassen je/jullie.

Zij wassen zich.

